

مدل‌یابی اعتیاد به اینترنت بر اساس سبک‌های هویت و عملکرد تحصیلی: نقش

واسطه‌ای افسردگی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۲/۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۸/۱۹

محبوبه موسیوند^{*۱}

منصوره زارعان^۲

مریم کابلی^۳

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: این مطالعه با هدف بررسی تأثیر عملکرد تحصیلی و هویت بر اعتیاد به اینترنت با نقش میانجی افسردگی انجام شد.

روش: با توجه به هدف، از نوع کاربردی از نظر ماهیت و روش توصیفی-همبستگی و روش تحلیل از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری کمترین مربعات جزئی بود. جامعه آماری کل دانشجویان دانشگاه‌های شهر تهران و روش نمونه‌گیری تصادفی و حجم نمونه برابر با ۳۲۳ نفر بود. داده‌های پژوهش با استفاده از پرسشنامه‌های سبک‌های هویت برزونسکی (۱۹۹۲)، اعتیاد به اینترنت چن (۲۰۱۱)، افسردگی زونگ (۱۹۶۸) و عملکرد تحصیلی گردآوری شد. **یافته‌ها:** نتایج مدل‌سازی معادلات ساختاری نشان داد، ۲۵ درصد از تغییرات افسردگی و ۳۲ درصد از واریانس اعتیاد به اینترنت توسط عملکرد تحصیلی و هویت تبیین شد. یافته‌های پژوهش نشان داد، سبک‌های هویت و عملکرد تحصیلی تأثیر منفی معنادار و افسردگی تأثیر مثبت معناداری بر اعتیاد به اینترنت دانشجویان دارد.

نتیجه‌گیری: افسردگی نقش میانجی در تأثیر سبک‌های هویت و عملکرد تحصیلی بر اعتیاد به اینترنت دانشجویان ایفا می‌کند.

کلمات کلیدی: اعتیاد به اینترنت؛ افسردگی، عملکرد تحصیلی، فضای مجازی، هویت.

۱. استادیار گروه مطالعات علوم اجتماعی و توسعه، پژوهشکده زنان، دانشگاه الزهراء، ایران

* نویسنده مسئول m.moosivand@alzahra.ac.ir

۲. استادیار گروه مطالعات علوم اجتماعی و توسعه، پژوهشکده زنان، دانشگاه الزهراء، ایران

۳. دکترای روان‌شناسی تربیتی، دانشکده روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، ایران

Modeling Internet Addiction Based on Identity Styles and Academic Performance: The Mediating Role of Depression

Mahboobeh Moosivand*¹

Mansoureh Zarean²

Maryam kaboli³

Original Article

Abstract

Introduction: This research aimed to look at the impact of academic success and identity on Internet addiction, with depression acting as a moderator. In terms of design and descriptive-correlation method, the applied form was the least partial least squares, and the research method was structural equation modeling.

Methods:The statistical population consisted of all students at Tehran universities, and the sample size was 323 people using a random sampling system. Brzonsky (1992) Identity Styles, Chen Internet Addiction (2011), Zhong Depression (1968), and Academic Performance questionnaires were used to gather research results.

Results: According to the findings of structural equation modeling, academic success and identity explained 25% of the variance in depression and 32% of the variance in Internet addiction. Identity styles and academic success have a substantial negative impact on students' Internet addiction, while loneliness has a significant positive effect.

Conclusion: Depression acts as a moderator in the relationship between personality forms and academic success and students' Internet addiction.

Keywords: Internet addiction; Depression, academic performance, cyberspace, identity.

1 Assistant Professor, Department of Sociology and Development Studies, Women's Research Center, Al-Zahra University, Iran

* Corresponding Author: m.moosivand@alzahra.ac.ir

2 Assistant Professor, Department of Sociology and Development Studies, Women's Research Center, Al-Zahra University, Iran

3 PhD in Educational Psychology, Faculty of Educational Psychology, Kharazmi University, Iran

مقدمه

تعداد کاربران اینترنت در سراسر جهان تا پایان سپتامبر ۲۰۰۹ حدود ۱,۷۳۳,۹۹۳,۷۴۱ نفر تخمین زده شده است (گروه بازاریابی *Miniwatts 2010*، به نقل از ابراهیم خلیل و همکاران، ۲۰۱۶) در ایران آمار نشان می‌دهد که تا پایان خردادماه ۹۹ بالغ بر ۷۸ میلیون و ۸۶ هزار و ۶۶۳ نفر در ایران از کاربران و مشترکان اینترنت هستند (خبرگزاری مهر). رشد فزاینده کاربران اینترنت و موضوع اعتیاد آنلاین نگرانی‌های زیادی را نسبت به تأثیرات آن بر زندگی اجتماعی و فردی افراد برانگیخته است. در برخی مواقع کاربران زمان زیادی را در فضای مجازی سپری می‌کنند بطوری که مشکلاتی در سیر زندگی معمولی آنان ایجاد می‌شود. اختلال اعتیاد به اینترنت که برای اولین بار از سوی ایوان گلدبرگ در سال ۱۹۹۵ مطرح شد نوعی وابستگی به اینترنت و پدیده‌ای مزمن و فراگیر است که آسیب‌های جدی جسمانی، مالی، خانوادگی و روانی را در پی دارد (حسن‌زاده و همکاران، ۱۳۹۱). یونگ^۱ و روگرس^۲ (۲۰۱۲) معتقدند از دست دادن کنترل در استفاده از اینترنت منجر به رفتارهای غیر قابل کنترل می‌شود، که مشکلاتی را در زندگی روزمره کاربران سبب شده و روابط آنان را تحت تأثیر قرار می‌دهد (ابراهیم خلیل، ۲۰۱۶). محققان اعتیاد به اینترنت را یک مشکل بزرگ جهانی در بهداشت عمومی می‌دانند (هسیه، ۲۰۱۹). استفاده بیش از حد از اینترنت که به آن استفاده بی‌رویه از اینترنت، استفاده بیمارگونه از اینترنت، اعتیاد به شبکه یا اعتیاد به اینترنت نیز گفته می‌شود، باعث ایجاد مشکلاتی در محل کار و زندگی اجتماعی می‌شود (ونگ^۳ و همکاران، ۲۰۰۳؛ بحرینیان^۴ و همکاران، ۲۰۱۴؛ کومارک^۵، ۲۰۱۸).

هر چند در شرایط اپیدمی کرونا، استفاده از اینترنت گستردگی بیشتری پیدا کرده و دانش‌آموزان از همان سال نخست ناگزیر از استفاده اینترنت هستند اما این مسئله در بین دانشجویان بطور اعتیاد به اینترنت ظهور یافته است. دانشجویان برای اهدافی همچون استفاده از کتابخانه مجازی، انجام تحقیقات مطالعات و فعالیت‌های تفریحی به استفاده از اینترنت نیاز دارند و به دلیل سهولت دسترسی بیشتر مستعد اعتیاد به اینترنت هستند (ویدیانته^۶، گریفیتز^۷، ۲۰۰۶؛ نایانیکا^۸، بارموکا^۹، ۲۰۱۵؛ هسیه، ۲۰۱۹).

عملکرد تحصیلی دانشجویان می‌تواند تحت تأثیر میزان استفاده از اینترنت قرارگیرد. اینترنت به بخشی ضروری زندگی در میان نوجوانان تبدیل شده است و نفوذ آن یادگیری و ارتباطات

1. Young
2. Rogers
3. Whang
4. Bahrainian
5. Kumark
6. Widianto
7. Griffiths
8. Nayanika
9. Barmola

اجتماعی آنان را تحت تاثیر قرار داده است (زنگ و همکاران، ۲۰۱۸). تحقیقات علائمی از آسیب‌های روانی و اختلال عملکردی در اعتیاد به اینترنت را نشان می‌دهد (لای و همکاران، ۲۰۱۵). محققان بر تأثیرات منفی اعتیاد به اینترنت و عملکرد تحصیلی اشاره دارند (زنگ، ۲۰۱۸؛ لای و همکاران، ۲۰۱۵؛ هسینه، ۲۰۱۹). بررسی‌ها نشان داده است که اعتیاد به اینترنت به خطراتی نظیر کاهش مهارت‌های اجتماعی، جامعه‌پذیری و مهارت‌های شناختی می‌انجامد. همچنین مهارت‌های دیگر مانند انگیزه موفقیت و فعالیت‌های روزمره زندگی می‌تواند تحت تأثیر استفاده بیش از حد از اینترنت قرار گیرد (ابراهیم خلیل، ۲۰۱۶). محققان همچنین معتقدند اعتیاد نوجوانان به اینترنت منجر به پیامدهای منفی بسیاری از جمله افت عملکرد تحصیلی، روابط خانوادگی ضعیف، اختلال اجتماعی، مشکلات عاطفی و مشکلات روانی خواهد شد (کاپلان، ۲۰۰۳؛ کوماک و همکاران، ۲۰۱۸). مطالعات زنگ و همکاران (۲۰۱۸) نشان داده است معتادان به اینترنت نسبت به افراد غیر معتاد تأثیر منفی بیشتری در روند روزمره، عملکرد مدرسه، معلمین و والدین را تجربه می‌کنند. محققان همچنین دریافتند دانش‌آموزانی که شخصیت وابسته، کمرو، افسرده و اعتماد به نفس پایین دارند تمایل بیشتری به اعتیاد دارند. اعتیاد به اینترنت نه تنها ممکن است بر عملکرد تحصیلی و سلامت روان دانش‌آموزان تأثیر بگذارد بلکه می‌تواند دلیلی برای خودکشی در بین آن‌ها باشد (نایانیکا، بارموکا، ۲۰۱۵).

طبیعی است عملکرد تحصیلی مطلوب نیازمند آرامش و سلامت روان است و هرگونه ناامنی روانی می‌تواند بر میزان عملکرد تحصیلی تأثیر منفی داشته باشد. افسردگی به عنوان یکی از آثار ناامنی روانی است (سواری و همکاران، ۱۳۹۷). محققان معتقدند اعتیاد به اینترنت همچون سایر موارد اعتیاد با علائمی همچون اضطراب، افسردگی و اختلالات عاطفی ذهنی همراه است (میرزائیان، باعزت، خاکپور، ۱۳۹۰) مطالعات نشان می‌دهد اختلال اعتیاد به اینترنت نوعی اختلال روانی اجتماعی است که از جمله ویژگی‌های آن می‌توان به عدم صبر، علائم انزوا و اختلالات عاطفی و قطع روابط اجتماعی اشاره کرد. بطوری که یانگ (۱۹۹۸) گزارش داد اکثریت قریب به اتفاق معتادان به اینترنت سابقه افسردگی و اضطراب دارند (بحریبیان و همکاران، ۲۰۱۴). کوماک و همکاران (۲۰۱۸) معتقدند با وجود مزایای اینترنت استفاده بیش از حد اینترنت می‌تواند عواقب منفی داشته باشد. برخی محققان معتقدند استفاده از اینترنت با افسردگی بیشتر در ارتباط است (کاپلان، ۲۰۰۳؛ کوماک و همکاران، ۲۰۱۸). نتایج مطالعات سندیک کوماک و همکاران (۲۰۱۸) نشان می‌دهد اعتیاد به اینترنت بر سلامت روان و عملکرد تحصیلی تأثیر منفی دارد، بطوری که این دانشجویان گروه پرخطر، باید شناسایی و مشاوره روانشناسی ارائه شود.

نتایج مطالعات نایانیکا و بارموکا (۲۰۱۵) نشان می‌دهد دانش‌آموزانی که در گروه‌های شدید و عمیق اعتیاد به اینترنت بودند با تأثیرات مخربی بر عملکرد تحصیلی و سلامت روان روبرو بودند.

مطالعات ابراهیم خلیل^۱ و همکاران (۲۰۱۶) نشان داده است ارتباط معنی‌داری بین زمان صرف شده در اینترنت و علائم افسردگی وجود دارد. بنابراین، یک محیط حمایتی از مشاوره باعث کاهش روانشناختی استرس و افسردگی در بین دانشجویان می‌شود. مطالعات بحرینیان و همکاران (۲۰۱۴) نشان داده است که ۴۰/۷ درصد دانشجویان اعتیاد به اینترنت داشتند. در این بررسی بین افسردگی، عزت نفس و اعتیاد به اینترنت رابطه معنی‌داری وجود دارد.

از سوی دیگر امروزه اینترنت بخش جدایی‌ناپذیر از زندگی اکثر جوانان شده است؛ در عین حال استفاده بیمارگونه و یا اعتیاد به آن به احتمال قوی می‌تواند با سبک‌های هویتی افراد در ارتباط باشد. شکل‌گیری خودپنداره و هویت شخصی در دوره نوجوانی با پذیرش تغییرات جسمی، رشد شایستگی‌های اجتماعی و عاطفی همراه است (هسینه، ۲۰۱۸). هویت آن‌گونه که اریکسون می‌گوید: احساس نسبتاً پایدار از یگانگی خود (عبدی زرین و همکاران، ۱۳۸۸) و یا به عنوان خودپنداره فرد به حساب می‌آید. اختلالات هویتی می‌تواند به اختلالات روانی دامن زده و آسیب‌های روان‌شناختی را سبب شود. اختلالات و آسیب‌های روانی عملکرد تحصیلی را رقم خواهد زد. چین و همکاران (۲۰۱۹) بر این باورند که شکل‌گیری هویت به عنوان یک کارکرد محوری رشد تلقی می‌شود؛ بطوری که از اوایل کودکی شروع و در دوران بزرگسالی تثبیت می‌شود (کلانتری و همکاران، ۱۳۹۸). آنان می‌گویند: اختلال در هویت یکی از اجزای اصلی اختلالات شخصیت گسترده است که با افسردگی و تمایل به خودکشی در ارتباط است. شوئن معتقد است کاربران در محیط اینترنت هویتی متفاوت از ویژگی‌های جسمی از خود بروز می‌دهند (عبدالهیان، ۱۳۸۸). اریکسون دوره نوجوانی را دوران هویت‌یابی دانسته که در سنین ۱۹ - ۱۲ سالگی شکل می‌گیرد؛ وی این دوران را دوران «وحدت هویت» در مقابل «بحران هویت» نام‌گذاری کرده است. وی هویت را نشانه سلامت روان و در تقابل با سردرگمی می‌داند (عبدی زرین، ۱۳۸۸). برزونسکی (۲۰۰۰) با تفکیک سه سبک هویتی اطلاعاتی، هنجاری و اجتنابی آنها را مرتبط با شیوه‌های شناختی و پردازش اطلاعات می‌داند. وی سبک هویت اطلاعاتی را سازگارترین سبک در راستای پردازش فعالانه و آگاهانه اطلاعات می‌داند (عبدی زرین و همکاران، ۱۳۸۸) که می‌تواند در عملکرد تحصیلی مؤثر باشد. مطالعات چین^۲ و همکاران (۲۰۱۹) نشان می‌دهد اختلال در هویت، هویت نامحسوس و عدم هویت در ارزیابی اولیه افزایش اعتیاد به اینترنت، افسردگی قابل توجه و خودکشی تأثیر معناداری دارد. همچنین مطالعات آنان نشان داده است که خودپنداری و هویت و علائم مرزی ممکن است نقش مهمی در خطر مشکلات روحی و روانی دانشجویان داشته باشد (فرگت و همکاران، ۱۴۰۰). همچنین نتایج بررسی‌های هی‌سوک و همکاران (۲۰۱۰) نشان داد بین هویت و استرس، بین هویت و اعتیاد به اینترنت ارتباط منفی وجود داشت اما بین استرس و اعتیاد به اینترنت همبستگی مثبت و معناداری وجود داشت. عبدی

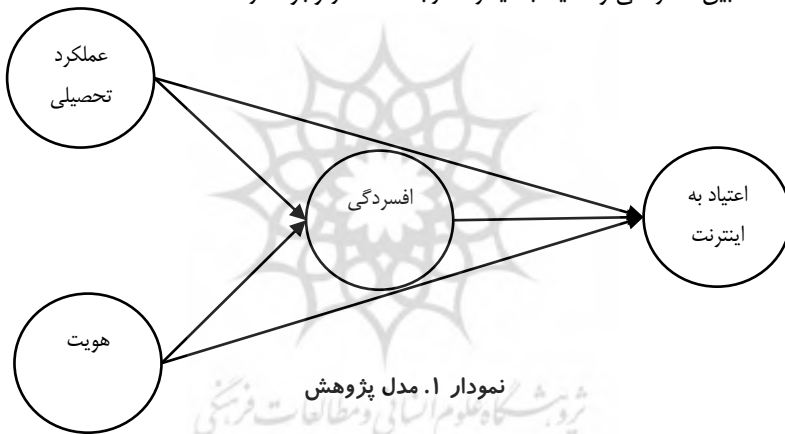
1. Ibrahim Khalil

2. Chen

زرین و همکاران (۱۳۸۸) نشان داده است که هویت اطلاعاتی با موفقیت تحصیلی رابطه معنادار دارد، بین سبک هویت اطلاعاتی با سبک هویت سردرگم، تعهد هویت و مشکلات روانی و افسردگی رابطه منفی و معنادار برقرار است. همچنین بین موفقیت تحصیلی با مشکلات روانی دوران بلوغ رابطه معنادار منفی وجود دارد.

با توجه به آن چه گذشت فرضیات زیر در پژوهش حاضر قابل بررسی است:

- ۱- بین عملکرد تحصیلی و اعتیاد به اینترنت رابطه معناداری وجود دارد.
- ۲- بین عملکرد تحصیلی و افسردگی رابطه معناداری وجود دارد.
- ۳- بین عملکرد تحصیلی و اعتیاد به اینترنت از طریق افسردگی رابطه معناداری وجود دارد.
- ۴- بین هویت و اعتیاد به اینترنت رابطه معنادار وجود دارد.
- ۵- بین هویت و افسردگی رابطه معنادار وجود دارد.
- ۶- بین هویت و عملکرد تحصیلی از طریق افسردگی رابطه معنادار وجود دارد.
- ۷- بین افسردگی و اعتیاد به اینترنت رابطه معنادار وجود دارد.

نمودار ۱. مدل پژوهش

روش

از لحاظ هدف تحقیق، پژوهش حاضر کاربردی است و به لحاظ طبقه بندی بر مبنای روش، پژوهش حاضر از نوع تحقیقات همبستگی با استفاده از روش الگوی علی یا معادلات ساختاری است. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانشجویان دانشگاه های شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ می باشد که از این بین تعداد ۳۲۳ نفر به عنوان نمونه آماری و به روش نمونه‌گیری تصادفی مورد بررسی قرار گرفتند. به منظور بررسی تجربی فرضیات پژوهش و آزمون آنها از روش میدانی و با استفاده از شبکه های مجازی و توزیع پرسشنامه الکترونیکی استفاده گردید. دارای ۴۰ گویه و ۴ مقیاس شامل اطلاعاتی، هنجاری، سردرگم/اجتنابی و تعهد توسط برزونسکی (۱۹۹۲) طراحی شده است. پرسشنامه اعتیاد به اینترنت در ۲۶ گویه توسط چن (۲۰۱۱) طراحی شده است. مقیاس های این پرسشنامه شامل علائم ترک، فقدان کنترل، مدیریت زمان، مشکلات در روابط

بین فردی و تحمل است. پرسشنامه ارزیابی افسردگی توسط زونگ (۱۹۶۸) ساخته شده است که از ۲۰ گویه تشکیل شده و به منظور سنجش میزان افسردگی به کار می‌رود. مقیاس عملکرد تحصیلی نیز توسط پرسشنامه محقق ساخته با ۲۰ گویه مورد سنجش قرار گرفته است. پایایی ابزار مورد استفاده با استفاده از آلفای کرونباخ به ترتیب برابر با ۰,۷۱۷، ۰,۷۲۸، ۰,۷۱۴ و ۰,۸۲۸ به دست آمده است. بمنظور تحلیل فرضیات نیز از روش مدلسازی معادلات ساختاری استفاده شده است.

محدودیت‌های روش شناختی که این مطالعه با آن مواجه بوده است: اول، از آنجا که این مطالعه یک طرح مقطعی داشت، امکان تعیین چ علت یا اثری را در مورد نتایج وجود نداشت. دوم، این مطالعه در چند مدرسه انجام شد، بنابراین شرکت‌کنندگان ممکن است نماینده جمعیت کلی دانش‌آموزان نباشند. سوم، از آنجا که این مطالعه شامل بررسی پرسشنامه است، ممکن است پاسخ‌دهندگان اطلاعاتی را که ممکن است آن‌ها را در شرایط نامطلوب قرار دهد، گزارش نکرده باشند و در نهایت، از آنجا که خدمات آنلاین موجود برای ما هر ساله تا حد زیادی تغییر می‌کنند، نتایج ممکن است به اندازه کافی منعکس‌کننده محیط اینترنت فعلی نباشند.

یافته‌ها

بررسی آمار توصیفی متغیرهای پژوهش نشان می‌دهد که میانگین میزان اعتیاد به اینترنت در بین گروه نمونه برابر با ۱,۹۷ با انحراف معیار ۰,۷۰ می‌باشد. همچنین میانگین میزان افسردگی پاسخگویان نیز برابر با ۲,۲۵ با انحراف معیار ۰,۳۰ می‌باشد. میانگین میزان سبک‌های هویتی پاسخگویان نیز ۳,۷۳ با انحراف معیار ۰,۲۶ محاسبه شده و در نهایت میانگین عملکرد تحصیلی گروه نمونه برابر با ۳,۲۸ با انحراف معیار ۰,۴۹ بوده است (جدول ۱).

جدول ۱. خلاصه شاخص‌های توصیفی

معیار	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه	کجی	کشیدگی
اعتیاد به اینترنت	۱,۹۷	۰,۷۰	۱,۰۰	۴,۰۰	۰,۶۵۴	-۰,۲۵۳
افسردگی	۲,۲۵	۰,۳۰	۱,۵۵	۳,۲۰	۰,۴۰۳	-۰,۲۳۵
سبک‌های هویت	۳,۷۳	۰,۲۶	۳,۰۰	۴,۴۵	-۰,۰۶۸	-۰,۱۲۰
عملکرد تحصیلی	۳,۲۸	۰,۴۹	۱,۳۵	۴,۵۵	-۰,۰۷۰	-۰,۶۲۴

بررسی نرمال بودن متغیرها نیز نشان می‌دهد که تمامی متغیرهای مورد بررسی یعنی اعتیاد به اینترنت، افسردگی، سبک‌های هویتی و عملکرد تحصیلی دارای کجی و کشیدگی بین +۱ و -۱ هستند، بنابراین نرمال می‌باشند (جدول ۱).

جدول ۲. اعتبار درونی و ترکیبی و روایی تشخیصی متغیرها

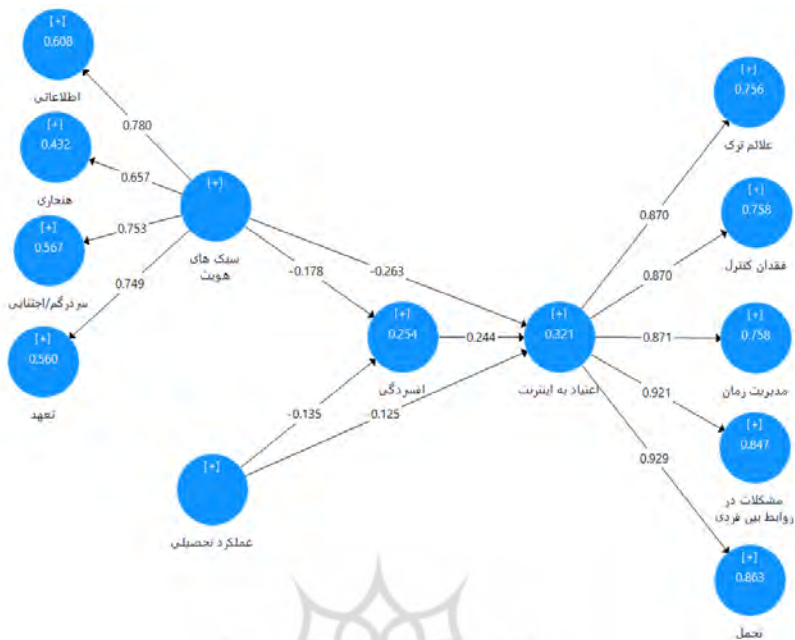
معیار	<i>AVE</i>	<i>CR</i>	اعتیاد به اینترنت	افسردگی	سبک‌های هویت	عملکرد تحصیلی
اعتیاد به اینترنت	۰,۷۹۴	۰,۹۵۱				
افسردگی	۰,۵۹۸	۰,۸۵۶	۰,۳۹۹			
سبک‌های هویت	۰,۵۸۸	۰,۸۹۱	۰,۵۲۶	۰,۲۵۲		
عملکرد تحصیلی	۰,۵۹۱	۰,۷۸۷	۰,۳۶۰	۰,۳۰۹	۰,۱۸۰	

روایی تشخیصی و واگرایی مدل موردنظر در جدول (۲) مورد بررسی قرار می‌گیرد. بدین منظور همانگونه که مشاهده می‌شود میانگین واریانس استخراج شده (*AVE*) متغیرها بالاتر از ۰,۵ بوده که نشان از اعتبار درونی مدل دارد و نیز پایایی ترکیبی (*CR*) نیز بالاتر از ۰,۷ می‌باشد، همچنین براساس شاخص *HTMT* به دلیل اینکه مقادیر این معیار کمتر از ۰,۹ می‌باشد روایی واگرا قابل قبول است، می‌توان گفت که روایی تشخیصی (واگرا) مدل مورد تایید است (جدول ۲ را ببینید). شکل‌های ۲ و ۳ نشان دهنده مدل پژوهش با مقادیر استاندارد شده و مقادیر آماره *t* می‌باشد. بررسی نیکویی برازش پژوهش نشان می‌دهد که مدل اعتیاد به اینترنت بر اساس سبک‌های هویت و عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری افسردگی از برازش خوبی برخوردار است. زیرا با توجه به متوسط ضریب تعیین متغیرهای وابسته برابر ۰,۵۶۴ و نیز متوسط ضریب حسو یا افزونگی متغیرها برابر ۰,۳۴۷ و در نتیجه معیار *GOF* که توسط تنهاوس و همکاران (۲۰۰۴) ارائه شده است برابر ۰,۴۴۲، به دست آمده است، که نشان دهنده برازش مناسب مدل پژوهش است.

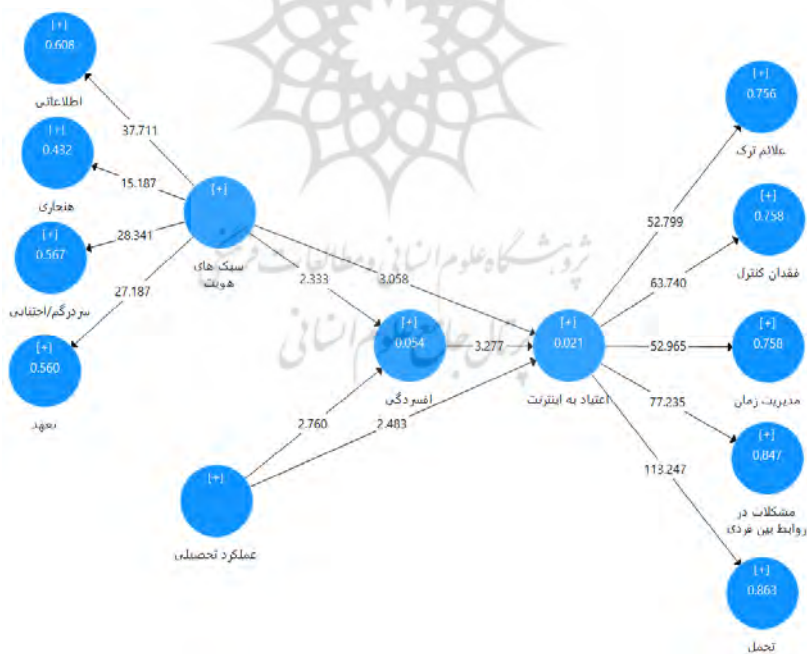
جدول ۳. آزمون نیکویی برازش

متوسط ضریب تعیین	متوسط ضریب حسو یا افزونگی	نیکویی برازش
۰,۵۶۴	۰,۳۴۷	۰,۴۴۲

شکل ۲. مدل پژوهش با مقادیر استاندارد شده

شکل ۳. مدل پژوهش با مقادیر آماره T

جدول ۴. آزمون فرضیات تحقیق

ردیف فرضیه	متغیر مستقل	متغیر میانجی	متغیر وابسته	ضریب تاثیر	آماره t	سطح معناداری	نتیجه
۱	عملکرد تحصیلی	-	اعتیاد به اینترنت	-۰,۱۲۵	۲,۷۶۰	۰,۰۰۳	تایید فرضیه
۲	عملکرد تحصیلی	-	افسردگی	-۰,۱۳۵	۲,۴۸۳	۰,۰۱۲	تایید فرضیه
۳	عملکرد تحصیلی	افسردگی	اعتیاد به اینترنت	-۰,۲۰۹	۱,۹۷۹	۰,۰۴۸	تایید فرضیه
۴	سبک‌های هویتی	-	اعتیاد به اینترنت	-۰,۲۶۳	۳,۰۵۸	۰,۰۰۰	تایید فرضیه
۵	سبک‌های هویتی	-	افسردگی	-۰,۱۷۸	۲,۳۳۳	۰,۰۰۸	تایید فرضیه
۶	سبک‌های هویتی	افسردگی	اعتیاد به اینترنت	-۰,۱۴۲	۲,۰۰۱	۰,۰۴۶	تایید فرضیه
۷	افسردگی	-	اعتیاد به اینترنت	۰,۲۴۴	۳,۲۷۷	۰,۰۰۰	تایید فرضیه

بررسی فرضیه اول نشان می‌دهد که عملکرد تحصیلی با ضریب تاثیر $-۰,۱۲۵$ و مقدار آماره t برابر $۲,۷۶۰$ و سطح معناداری کمتر از $۰,۰۵$ بر اعتیاد به اینترنت تأثیر معنی داری دارد. همچنین بررسی فرضیه دوم نشان می‌دهد که عملکرد تحصیلی با ضریب تاثیر $-۰,۱۳۵$ و مقدار آماره t برابر $۲,۴۸۳$ و سطح معناداری کمتر از $۰,۰۵$ بر افسردگی تأثیر معناداری دارد. نتایج نشان می‌دهد افسردگی در رابطه عملکرد تحصیلی و اعتیاد به اینترنت با ضریب غیرمستقیم $-۰,۲۰۹$ اثر میانجی را ایفا می‌کند (جدول ۴). نتایج حاصل از فرضیه چهارم نشان می‌دهد سبک‌های هویتی با ضریب تاثیر $-۰,۲۶۳$ و مقدار آماره t برابر با $۳,۰۵۸$ و سطح معناداری کمتر از $۰,۰۵$ بر اعتیاد به اینترنت تأثیر معناداری دارد. بررسی فرضیه پنجم نشان می‌دهد سبک‌های هویتی با ضریب تاثیر $-۰,۱۷۸$ و مقدار آماره t برابر $۲,۳۳۳$ و سطح معناداری کمتر از $۰,۰۵$ بر افسردگی تأثیر معنی داری دارد. همچنین با نگاهی به نتایج در می‌یابیم افسردگی در رابطه سبک‌های هویتی و اعتیاد به اینترنت با ضریب غیرمستقیم $-۰,۱۴۲$ اثر میانجی را ایفا می‌کند (جدول ۴). در نهایت نیز نتایج نشان می‌دهد که افسردگی با ضریب تاثیر $۰,۲۴۴$ و مقدار آماره t برابر با $۳,۲۷۷$ و سطح معناداری کمتر از $۰,۰۵$ بر اعتیاد به اینترنت تأثیر معناداری دارد (جدول ۴).

بحث و نتیجه‌گیری

اینترنت ابزاری است که فرایند آموزش، یادگیری و ارتباط را تسهیل می‌کند، با توجه به این که از یک سو، دسترسی به اینترنت (کامپیوتر، تلفن همراه و تبلت‌های دیجیتال) به طور چشمگیری در

حال گسترش است و از سوی دیگر، پتانسیل عظیمی که این ابزار برای انتقال اطلاعات، تبادل محتوا و برقراری ارتباط با دیگران دارد، می‌تواند برای کیفیت زندگی افراد مفید باشد، اما ممکن است زمانی که استفاده از آن کنترل نشود، تهدید بالقوه به شمار آید. با در نظر گرفتن تغییرات سریعی که در جامعه در رابطه با استفاده از اینترنت رخ می‌دهد، نه تنها در جنبه‌های مثبت، مانند در دسترس بودن بیشتر مطالعه و مواد مرجع، فرصت‌های اشتغال، آموزش و پرورش منعکس می‌شود، استفاده کنترل نشده آن می‌تواند تأثیر منفی همچون وابستگی و قرار گرفتن در معرض مشکلات اجتماعی مانند اعتیاد به اینترنت، کاهش تعاملات اجتماعی و مشکلات روانشناختی بر نوجوانان، جوانان بزرگسال داشته باشد.

براساس یافته‌های پژوهش حاضر مشخص شد بین اعتیاد به اینترنت، عملکرد تحصیلی و سبک‌های هویتی رابطه معناداری وجود دارد و افسردگی نیز به عنوان متغیر میانجی روابط بین عملکرد تحصیلی و سبک‌های هویت را تسهیل می‌کند. بنابراین، در نظر گرفتن این عوامل در طراحی دقیق مداخلات توسط مؤسسات آموزشی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و باید برنامه ریزی به گونه‌ای باشد که منجر به استفاده مطلوب از اینترنت به نفع عملکرد تحصیلی ترویج شود. تحقیقات گسترده‌تر، همچنین پژوهش‌های طولی در آینده، منجر به درک عمیق‌تر این نتایج می‌شود.

اعتیاد به اینترنت را به عنوان یک تهدید مهم بهداشت عمومی شناسایی شده است (تریپادی، ۲۰۱۷)، اما با وجود تحقیقات روزافزون در این حوزه، تاکنون، کمتر واکنش رسمی به این موضوع مشاهده شده است و بحث در مورد اینکه آیا باید اعتیاد به اینترنت را به عنوان یک اختلال روانی تعیین نمود یا خیر، ادامه دارد. بنابراین، توسعه تحقیقات چندجانبه به منظور پیشرفت آموزش عمومی، تشخیص و درمان در این حوزه حیاتی است (کش، را، استیل و ویلکر، ۲۰۱۲).

مطالعات نشان داده‌اند اعتیاد به اینترنت پدیده‌ای چندبعدی است (زنب و همکاران، ۲۰۲۱)؛ و با عوامل مختلفی همچون عوامل اجتماعی-جمعیتی همچون، سن (داشتن سن، جنس، برقراری ارتباطات)؛ عوامل مرتبط با نحوه دسترسی به اینترنت (گدام و همکاران، ۲۰۱۷)؛ عوامل روانشناختی و بالینی (همچون، عملکرد تحصیلی پایین، عزت نفس پایین و مشکلات بی خوابی)؛ کیتازوا و همکاران، ۲۰۱۸) و علاوه بر این، بیماری‌های روانشناختی (همچون، افسردگی، اضطراب و بیش‌فعالی) (جان و چپو، ۲۰۱۵) مرتبط است.

به منظور بررسی مهمترین عوامل تأثیرگذار بر اعتیاد به اینترنت ضرورت داشت، با مراجعه به تحقیقات انجام شده، مؤثرترین متغیرها را انتخاب و تأثیر این متغیرها را بر این پدیده در حال رشد مطالعه نمود. در پژوهش حاضر، باتوجه به پیشینه پژوهشی موجود در زمینه اعتیاد به اینترنت الگویی تدوین گردید و با استفاده از روش تحلیل مسیر مورد آزمون قرار گرفت. هدف از این پژوهش، پس از طراحی و تدوین الگو پیشنهادی، برآزش دادن الگویی ساختاری از روابط بین متغیرها بود. بررسی شاخص‌های برآزش به دست آمده از مدل، نشان داد، الگو از برآزندگی مطلوبی

برخوردار است. همچنین یافته‌های تحقیق حاکی از این موضوع است که متغیر عملکرد تحصیلی و هویت هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیرمستقیم از طریق تأثیر بر متغیر میانجی افسردگی بر اعتیاد به اینترنت تأثیر دارد.

اکتر (۲۰۱۳) معتقد است، عملکرد تحصیلی مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده اعتیاد به اینترنت است. دانش‌آموزان ضعیف تمایل اندکی برای صرف زمان برای تکالیف درسی دارند، بنابراین زمان زیادی را در فعالیت‌های آنلاین سپری می‌کنند و همین امر منجر به اعتیاد به اینترنت در آنها می‌شود. از طرف دیگر، دانش‌آموزان تمایل دارند زمان زیادی را در فعالیت‌های آنلاین سپری کنند، بنابراین، زمان مطلوب را برای صرف وقت در تکالیف تحصیلی و مطالعه را از دست می‌دهند؛ به علاوه اینکه، این مسأله ظرفیت یادگیرندگان را برای تمرکز بر تکالیف تحصیلی کاهش می‌دهد و به احتمال زیاد، تکمیل تکالیف تحصیلی تا انتهای شب به تعویق می‌افتد. این در حالیست که مطالعات پیشین (جاود و همکاران، ۲۰۲۰؛ کومار و همکاران، ۲۰۱۸؛ یانگ، ۱۹۹۸) یافته‌های این پژوهش را حمایت می‌کنند و تأیید می‌کنند عملکرد تحصیلی عاملی کلیدی در اعتیاد به اینترنت است.

هم سو با دستاورد پژوهش حاضر مطالعات تأیید می‌کنند محیط‌ها و فعالیت‌های تحصیلی، موقعیت‌هایی چالش برانگیزی هستند. تکالیف درسی، پروژه‌های تحصیلی، امتحانات مختلف، فعالیت‌های فوق برنامه درسی، فشار روانی قابل توجهی به همراه دارند و در این شرایط، پیشرفت تحصیلی مطلوب تا حد زیادی به سلامت دانش‌آموز و مدیریت زمان و درگیری شناختی ۱ او با تکالیف درسی بستگی دارد (کاردانانس و همکاران، ۲۰۱۹)؛ بنابراین یادگیرندگان برای رهایی از این فشار روانی حاصل از محیط‌های تحصیلی به محیط‌های اینترنتی پناه می‌آورند که این امر یک دور باطل را ایجاد می‌کند و در اثر آن استرس تحصیلی و اعتیاد به اینترنت یکدیگر را ارتقا می‌دهند. یادگیرندگان برای کاهش استرس تحصیلی به اینترنت تکیه می‌کنند و باعث می‌شوند آن‌ها بیش از حد از اینترنت استفاده کنند. این امر تضعیف روابط اجتماعی آنها را به همراه دارد. از طرفی، زوال روابط بین فردی در دنیای واقعی و اینترنت، استرس بیشتری را به وجود می‌آورد که این امر استرس تحصیلی را تشدید می‌کند و افراد با پنهان کردن خود در اینترنت سعی می‌کنند استرس خود را تسکین دهند (سکی و همکاران، ۲۰۱۹). این ارتباط در دراز مدت منجر به تضعیف عملکرد تحصیلی و به دنبال آن صرف زمان بیشتر در محیط‌های اینترنتی می‌شود. علاوه بر این، اعتیاد به اینترنت به طور قابل توجهی با کاهش اشکال دیگر روابط اجتماعی همراه است و کاهش روابط اجتماعی، تنهایی و انزوا را دنبال دارد (کانان و همکاران، ۲۰۱۲). این در شرایطی است که، ارتباط با دوستان و خانواده استرس را کاهش داده و منجر می‌شود افراد به میزان کمتری به محیط‌های اینترنتی پناه ببرند (چو و همکاران، ۲۰۱۰).

بر اساس مطالعه حاضر، متغیر هویت به صورت مستقیم بر اعتیاد به اینترنت اثرگذار است. تأثیر غیرمستقیم این متغیر بر اعتیاد به اینترنت از طریق متغیر میانجی افسردگی نیز معنادار است. وجود رابطه بین هویت و اعتیاد به اینترنت در نتایج پژوهش‌های، آگریا و همکاران (۲۰۱۹)؛ سیناترا و همکاران (۲۰۱۶) و مرسابل (۲۰۱۴) به دست آمده است. انواع مختلف سبک‌های هویت به طور متفاوت با مجموعه‌ای از رفتارهای پرخطر همچون اعتیاد به اینترنت، در ارتباط هستند (دومان و همکاران، ۲۰۱۹).

مطالعه حاضر نشان داد رابطه منفی بین وضعیت هویت موفق و معوق با اعتیاد به اینترنت وجود دارد و با تحقیقات چن و همکاران (۲۰۱۹) و موناکیس و همکاران (۲۰۱۷) هم‌خوانی دارد. افراد دارای هویت موفق و معوق، یک خود سازمان‌یافته ۱ دارند که منجر به توانایی شناسایی نقاط قوت و ضعف خود و درگیر شدن در تصمیم‌گیری موثر و استراتژی‌های حل مسأله می‌شود (آگریا و همکاران، ۲۰۱۹). از طرف دیگر، افراد دارای این سبک‌های هویتی (سطح بالا)، نسبت به افراد دارای تعهد هویت پایین (پراکنده و هنجاری)، در رفتارهای پرخطر کم‌تر درگیر می‌شوند (دوماس و همکاران ۲۰۱۲). به عنوان مثال، استفانسکو و همکاران (۲۰۰۷) در پژوهش خود دریافتند همبستگی مثبت و معناداری بین مقیاس‌های استفاده از اینترنت مرتبط با اعتیاد به اینترنت و وضعیت هویت پایین وجود دارد. به علاوه اینکه، افراد دارای سبک هویت موفق و معوق در انتخاب و تصمیم‌گیری‌های خود متعهدانه عمل می‌کنند؛ به این ترتیب که، این افراد دارای اهداف، ارزش‌ها و باورهای شخصی خودساخته‌ای هستند که احساس هدفمندی و خودتنظیمی و عزت نفس را برایشان به همراه دارد. بنابراین، در دستیابی به اهداف و علایق شان از پشتکار و تاب‌آوری بالایی برخوردارند و در مواجهه با چالش‌ها نه تنها ناامید نمی‌شوند، بلکه با آن مواجه شده و حل مسأله می‌کنند و برای فرار از این موقعیت‌ها درگیر رفتارهای پرخطر نمی‌شوند (برزونسکی و کنی، ۲۰۱۹). این ویژگی‌ها با رفتارهای کنترل‌شده، برنامه‌ریزی‌شده و عدم رفتارهای تکانشی در ارتباط هستند؛ بنابراین، در میان افرادی که سبک هویت سطح بالایی برخوردارند، انتظار می‌رود استفاده از اینترنت، مانند سایر رفتارها، بیشتر کنترل‌شود و بر کارهای واقعی و ابزاری متمرکز شوند (کو و همکاران، ۲۰۱۴). کری و پر (۲۰۱۶) بیان داشتند، افراد دارای سبک هویت موفق و معوق، تفکر آینده‌گرا، خودتاب‌آوری بالا و اعتماد به مکانیزم‌های دفاعی بالغانه دارند که توجه مثبت و بهزیستی روانشناختی را افزایش می‌دهد و آنها به میزان کمتری در معرض مشکلات سلامت روان همچون افسردگی قرار می‌گیرند.

همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد رابطه مثبت و معناداری بین سبک هویت پراکنده و هنجاری (منزلت‌های هویت پایین) با اعتیاد به اینترنت وجود دارد. افراد دارای سبک هویت پراکنده و هنجاری که یک از وجوه تمایز آنها عدم جستجوگری و کاوش برای ایجاد یک هویت

منسجم و موفق می‌باشد است، ارتباط معناداری را با میزبانی از علائم روان‌شناختی منفی و رفتارهای پرخطر نشان می‌دهند (گاوریل فریدز و همکاران، ۲۰۱۸). یافته‌های حاضر با مطالعات قبلی همخوانی دارد که نشان‌دهنده همبستگی مثبت بین وضعیت هویت پایین و اعتیاد به اینترنت است (موناکیس و همکاران ۲۰۱۷؛ دوماس و همکاران، ۲۰۱۲).

پژوهش‌های برزونسکی و کینی، ۲۰۱۹؛ برزونسکی، ۲۰۱۱ و برزونسکی و لیکس، ۲۰۰۸؛ نشان می‌دهند افراد دارای سبک‌های هویتی مغشوش و هنجاری از یک سو، از مواجهه شدن با تجربیات و احساسات ناخوشایند اجتناب می‌کنند و اطلاعات نامطلوب بالقوه مربوط به خود را فیلتر می‌کند. این امر منجر به به خودآگاهی محدود و حس پراکنده نسبت به خود در این افراد می‌شود و از سوی دیگر، تلاش‌های مداوم این افراد برای سرکوب یا اجتناب از رویدادهای ناخوشایند احتمالاً مانع عملکرد شخصی و دنبال کردن اهداف بلند مدت خواهد شد، که انتقاد از خود، به تعویق انداختن تکلیف و اهداف، عزت‌نفس پایین، و دوره‌هایی از افسردگی را به همراه دارد. سیتون و بیمونت (۲۰۱۴) معتقد هستند دانش‌آموزان دارای سبک هویت سردرگم و هنجاری تمایل بر خود ناتوان‌سازی، راهبردهای مقابله‌ای ناسازگارانه، و مکانیزم‌های دفاعی رشد نیافته دارند، که پیگیری هدف، توجه مثبت به خود مثبت و احساس اثربخشی شخصی را تضعیف می‌کند.

دانش‌آموزانی که دارای سبک‌های هویت سطح پایین (مغشوش و هنجاری) هستند، ایده سخت و محکمی از نقش‌ها و ارزش‌های خود دارند، به احتمال زیاد از اینترنت به عنوان جایگزینی برای تجربیات اجتماعی واقعی استفاده می‌کنند، که این امر به دلیل دشواری و اضطراب مربوط به مقابله با عوامل استرس‌زای روزانه است. برای این افراد، اینترنت ممکن است نشان‌دهنده فرصتی برای کشف جهان به شیوه‌ای ایمن باشد، بدون ترس از مواجهه شدن که مشخصه هویت آن‌ها است (مارسیا ۱۹۸۰). اینترنت ممکن است افراد با یک وضعیت هویت پایین را قادر سازد تا هویت خود را پنهان کنند، خود را به عنوان هر هویتی که می‌خواهند ارائه دهند، و با هویت‌های مختلف برای یادگیری آنچه که از نظر اجتماعی مطلوب است، آزمایش کنند (گراس ۲۰۰۴؛ کندی ۲۰۰۶؛ والکنبرگ و پیتر ۲۰۰۸؛ والکنبرگ و همکاران ۲۰۰۵). بنابراین، این افراد می‌توانند هویت ایده‌آل خود را در اینترنت ارائه دهند و در ارائه هویت خود سیال باشند، که بیشتر با مفهوم خود نابلغ و کمتر شکل‌گرفته آن‌ها سازگار است اگرچه استفاده مداوم از الگوهای هویت جعلی ممکن است به لحاظ روانی به افراد آسیب برساند (کندی ۲۰۰۶؛ والکنبرگ و پیتر ۲۰۰۸؛ وارد ۲۰۰۱)، به شیوه‌ای که ممکن است به ارتباط بین وضعیت هویت پایین و اعتیاد به اینترنت کمک کند (مولیس و همکاران ۲۰۰۷). علاوه بر این، استفاده بیش از حد از اینترنت ممکن است قرار گرفتن در معرض تأثیرات منفی اجتماعی را افزایش دهد و به شکل‌گیری هویت فرد آسیب برساند. بنابراین، نوجوانان ممکن است شروع کنند به در نظر گرفتن اینترنت به عنوان ابزاری که به آن‌ها کمک می‌کند تا از مسئولیت‌های زندگی واقعی خود و هویت واقعی خود اجتناب کنند.

متغیر افسردگی به صورت مستقیم بر اعتیاد به اینترنت اثرگذار است؛ با افزایش افسردگی، میزان اعتیاد به اینترنت نیز افزایش می‌یابد. این یافته با یافته‌های حاصل از پژوهش‌های سرویدو و همکاران (۲۰۲۱)؛ جاو و همکاران (۲۰۲۱)؛ سکی و همکاران (۲۰۱۷)؛ پتری و همکاران (۲۰۱۵) هم‌سو است. پژوهش‌های مختلف اثر واسطه‌ای افسردگی را در تعامل بر عوامل دیگر همچون، حمایت اجتماعی (وو و همکاران، ۲۰۱۶)؛ ویژگی‌های والدین (جانگ و همکاران، ۲۰۱۲)؛ پرخوری عصبی (تاو و همکاران، ۲۰۱۳) فراهم کرده‌اند و این نتایج همگی از نیاز به درمان افسردگی برای کاهش خطر اعتیاد به اینترنت ناشی از عوامل دیگر حمایت می‌کنند.

در راستای یافته‌های این مطالعه کاردناس و همکاران (۲۰۱۹) بیان می‌کنند افسردگی یکی از عواملی است که بیشترین ارتباط را با اعتیاد به اینترنت دارا است. این در حالی است که، درخصوص ارتباط بین افسردگی و اعتیاد به اینترنت، برخی مطالعات گزارش کرده‌اند افراد مبتلا به افسردگی یا دیگر مشکلات سلامت روانی مستعد اعتیاد به بازی‌های رایانه‌ای و تلفن همراه هستند (الهای و همکاران، ۲۰۱۷ و چو و همکاران، ۲۰۱۰)؛ برخی مطالعات نیز تأیید کردند افسردگی عامل مهمی در استعداد به اعتیاد به اینترنت است (کاس و همکاران، ۲۰۱۴). لاو و همکاران (۲۰۱۷)، در پژوهشی طولی در خصوص اعتیاد به اینترنت اشاره کرده‌اند که شرکت‌کنندگانی که نمرات بالایی در معیارهای اعتیاد به اینترنت دارند، مستعد اعتیاد شدید به اینترنت و همچنین مشکلات سلامت روانی مانند افسردگی است. استمیتز و همکاران (۲۰۱۶) گزارش نمودند استفاده مداوم از اینترنت با مشکلات سلامت روان و افسردگی شدید همراه است.

راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانشناختی (*DSM-5*) در خصوص اعتیاد به استفاده از اینترنت بیان می‌کند استفاده از این بازی‌ها منجر به فرار یا تسکین خلق منفی (به عنوان مثال احساس درماندگی، گناه و اضطراب) می‌شود. افراد دارای مشکلاتی همچون، استرس تحصیلی، تعارض خانوادگی، گرایش به تجربه خلق منفی دارند؛ این گرایش‌های منفی بدون استراتژی مقابله کافی، تاب‌آوری یا حمایت اجتماعی، باقی می‌ماند و نیاز به تسکین دارند؛ از آنجا که محیط‌های اینترنتی جذاب هستند، می‌توان از آن به عنوان یک روش در دسترس برای تسکین احساسات منفی استفاده نمود (ین و همکاران، ۲۰۱۱). بنابراین استفاده از محیط‌های اینترنتی یک راه جایگزین برای رهایی از خلق منفی است و منجر می‌شود به اینکه افراد به رفتار بازی و خطر اعتیاد به محیط‌های اینترنتی اعتیاد پیدا کنند. از طرف دیگر، این امر به یک دور باطل منجر می‌گردد و افسردگی و اعتیاد به اینترنت می‌توانند یکدیگر را تشدید نمایند؛ به این ترتیب که صرف زمان در محیط‌های اینترنتی منجر به عواقب و پیامدهای منفی مانند شکست تحصیلی، از دست دادن فرصت شغلی و اختلال در عملکرد اجتماعی می‌شود و پناه آوردن مجدد به فضاهای اینترنتی برای تسکین خلق منفی ایجادشده در نتیجه این پیامدهای منفی آسیب‌زا است (وو و همکاران، ۲۰۱۶).

منابع

- حسن‌زاده، رمضان؛ بیدختی، عاطفه؛ رضایی، عباس؛ رهایی، فاطمه (۱۳۹۱). رابطه اعتیاد به اینترنت با پیشرفت تحصیلی و ویژگی‌های شخصیتی فراگیران، فصلنامه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم رفتاری، سال سوم، شماره اول، صص: ۹۵-۱۰۷.
- سواری، کریم، فرزادی، فاطمه. (۱۳۹۷). نقش قدردانی در عملکرد تحصیلی و رضایت از زندگی با میانجی‌گری حمایت اجتماعی والدین، اساتید و همکلاسی‌ها. پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی، ۸(۲۹)، ۲۳-۴۲.
- عبداللهیان، حمید (۱۳۸۴). نوع‌شناسی و بازتعریف آسیب‌های اینترنتی و تغییرات هویتی در ایران، فصلنامه ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات، شماره ۲ و ۳.
- عبدی زرین، سهراب؛ آقاییوسفی، علیرضا؛ قائد امینی، غلامرضا؛ محمدی، الهام؛ کهالی، عباس (۱۳۸۸). رابطه سبک‌های هویتی، بهداشت روانی دوران بلوغ، افسردگی و موفقیت تحصیلی در دانش‌آموزان پسر دبیرستانی قم، پژوهشنامه تربیتی، شماره ۲۱، صص: ۱۱۹-۱۳۴.
- فرگت، ازاده، اکبری، بهمن، حسین خانزاده، عباسعلی. (۱۴۰۰). الگوی ساختاری اثرات افسردگی، شکست عاطفی، و تجربه خشونت با رفتارهای خودزنی در زنان: نقش میانجی مهارت‌های اجتماعی، کنترل هیجان، و نارضایتی از بدن. پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی، ۱۱(۴۲)، ۱۲۹-۱۵۵. doi: 10.22034/spr.2021.271953.1625
- کلاتری، مهرداد، نسلط دوست، حمیدطاهر، عریضی، حمیدرضا، باییری، امیدعلی. (۱۳۹۸). مدل یابی معادلات ساختاری ارتباط دینداری و شیوه‌های فرزند‌پروری با معنا در زندگی مبتنی بر میانجی‌گری سبک‌های هویت در نوجوانان دختر. پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی، ۹(۳۳)، ۷۷-۹۴.
- میرزائیان، بهرام؛ با عزت، فرشته، خاکپور، نعیمه (۱۳۹۰). اعتیاد به اینترنت در بین دانشجویان و تاثیر آن بر سلامت روان، فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، دوره ۲، شماره ۱، صص: ۱۴۱-۱۶۰.
- Agbaria, Q. Bdier, D(2019).The Role of Self-Control and Identity Status as Predictors of Internet Addiction among Israeli-Palestinian College Students in Israel. *International Journal of Mental Health and Addiction* <https://doi.org/10.1007/s11469-019-00172-4>.
- Akhter,N(2013). *Relationship between Internet Addiction and Academic Performance among University Undergraduates*. 107-110, November, 2013. © Global Science Research Journals
- Bahrainian, SA., Haji Alizadeh, K., Raeisoon, MR., Hashemi Gorji, O., Khzaee, A. (2014).*Relationship of Internet addiction with self-esteem and depression in university students*, *J prev med hyg* ; 55: 86-89

- Canan, F., Ataoglu, A., Ozcetin, A., Icmeli, C., 2012. *The association between Internet addiction and dissociation among Turkish college students. Comprehensive psychiatry* 53, 422-426.
- Caplan SE. *Preference for online social interaction: A theory of problematic Internet use and psychosocial well-being. Communication Research.* 2003;30:625-648.
- Cash, H., Rae, C. D., Steel, A. H., & Winkler, A. (2012). *Internet Addiction: A Brief Summary of Research and Practice. Current psychiatry reviews*, 8(4), 292-298. <https://doi.org/10.2174/157340012803520513>
- Chen, Ting-Hsiang, Hsiao, Ray C., Liu, Tai-Ling, Yen, Cheng-Fang (2019). *Predicting effects of borderline personality symptoms and self-concept and identity disturbances on internet addiction, depression, and suicidality in college students: A prospective study, Kaohsiung Journal of Medical Sciences*, , pp. 508- 514.
- Choo, H., Gentile, D.A., Sim, T., Li, D., Khoo, A., Liau, A.K., 2010. *Pathological video-gaming among Singaporean youth. Annals of the Academy of Medicine, Singapore* 39, 822-829.
- Courey, M., & Pare, -P.-P. (2016). *A closer look at the relationship between low self-control and delinquency: The effects of identity styles. Crime and Delinquency*, 62, 368-396. doi:10.1177/0011128713501033
- Duman, H., Ozkara, B.Y. *The impact of social identity on online game addiction: the mediating role of the fear of missing out (FoMO) and the moderating role of the need to belong. Curr Psychol* (2019). <https://doi.org/10.1007/s12144-019-00392->
- Elhai, J.D., Dvorak, R.D., Levine, J.C., Hall, B.J., 2017. *Problematic smartphone use: A conceptual overview and systematic review of relations with anxiety and depression psychopathology. Journal of affective disorders* 207, 251-259.
- Gao, T. Qin, Z. Hu, Y. Fei, J. Cao, R. Liang, L. Songli Mei, CH. Meng, X (2021). *Trajectories of depression and anxiety in Chinese high school freshmen: Associations with Internet addiction, Journal of Affective Disorders, Volume 286, Pages 180-186, ISSN 0165-0327, https://doi.org/10.1016/j.jad.2021.02.074.*
- Gavriel-Fried, B., Ronen, T., Agbaria, Q., Orkibi, H., & Hamama, L. (2018). *Multiple facets of self-control in Arab adolescents: Parallel pathways to greater happiness and less physical aggression. Youth & Society*, 50(3), 405-422. <https://doi.org/10.1177/0044118X15606157>.
- Gedam SR, Ghosh S, Modi L, Goyal A, Mansharamani H. *Study of internet addiction: Prevalence, pattern, and psychopathology among health professional undergraduates. Indian J Soc Psychiat.* 2017;33(4):305.
- Hee Sook, Kim, Yeon Hee, Choi, , Seong Ja , Yoo *The Study on the Relations among Ego-identity, Stress, and Internet Addiction in High School Students. J Korean Acad Psychiatr Ment Health Nurs Vol. 19, No. 2, pp. 173-185. https://www.mehrnews.com/news/4990207*

- Ibrahim Khalil, Amal, Burayk Alharbi, Najla, Yousef Alhawasawi, Hadeel, Baker Albander , Amani (2016) *Prevalence of Internet Addiction among Nursing Students and the Association with their Academic Performance and*, *Athens Journal of Health* Volume 3, Issue 43 – Pages 291-306.
- Idyanto L, Griffiths M. *Internet addiction: A critical review. International Journal of Mental Health and Addiction*. 2006;4(1):31–51.
- Jang MH, Ji ES: *Gender differences in associations between parental problem drinking and early adolescents' internet addiction. J Spec Pediatr Nurs* 2012; 17: 288-300.
- Javaeed, A., Jeelani, R., Gulab, S., & Ghauri, S. K. (2020). *Relationship between internet addiction and academic performance of undergraduate medical students of Azad Kashmir. Pakistan journal of medical sciences*, 36(2), 229–233. <https://doi.org/10.12669/pjms.36.2.1061>
- Jun S, Choi E. *Academic stress and Internet addiction from general strain theory framework. Comput Hum Behav*. 2015;49:282–7.
- Kitazawa M, Yoshimura M, Murata M, Sato-Fujimoto Y, Hitokoto H, Mimura M, et al. *Associations between problematic internet use and psychiatric symptoms among university students in Japan. Psychiat Clin Neurosci*. 2018;72(7):531–9.
- Ko, C.H., Liu, T.L., Wang, P.W., Chen, C.S., Yen, C.F., Yen, J.Y., 2014. *The exacerbation of depression, hostility, and social anxiety in the course of Internet addiction among adolescents: a prospective study. Comprehensive psychiatry* 55, 1377-1384.
- Kuan-Ying Hsieh , Ray C. Hsiao , Yi-Hsin Yang , Kun-Hua Lee and Cheng-Fang Yen (2019). *Relationship between Self-Identity Confusion and Internet Addiction among College Students: The Mediating Effects of Psychological Inflexibility and Experiential Avoidance, Environmental Research and Public Health*
- Kumar Sandeep, Kumar, Amit Badiyani, Bhumika, Kumar Singh Siddharth, Gupta Anjali, B Ismail Mohammed (2018). *Relationship of Internet Addiction With Depression and Academic Performance in Indian Dental Students Clujul Medical Vol. 91, No. 3, 2018: 300-306.*
- Kumar, S., Kumar, A., Badiyani, B., Singh, S. K., Gupta, A., & Ismail, M. B. (2018). *Relationship of internet addiction with depression and academic performance in Indian dental students. Clujul medical (1957)*, 91(3), 300–306. <https://doi.org/10.15386/cjmed-796>
- Lai, C.M. . Mak, K. Watanabe, H., Jeong, J., Kim, D. , Bahar, N., Ramos, M., Chen, S.H. , Cheng, C. (2015). *The mediating role of Internet addiction in depression, social anxiety, and subjective psychosocial well-being among adolescents in six Asian countries: a structural equation*

- Li, G. Hou, G. Yang, D. Jian, H. (2019) Relationship between anxiety, depression, sex, obesity, and internet addiction in Chinese adolescents: A short-term longitudinal study, *Addictive Behaviors*, Volume 90, 2019, Pages 421-427, ISSN 03064603, <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2018.12.009>.
- Michael D. Berzonsky, MD. Kinney, A (2019) Identity Processing Style and Depression: The Mediation Role of Experiential Avoidance and Self-Regulation, *Identity*, 19:2, 83-97, DOI: 10.1080/15283488.2019.1567341
- Monacis, L., de Palo, V., Griffiths, M. D., & Sinatra, M. (2017). Exploring individual differences in online addictions: The role of identity and attachment. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 15(4), 853–868. <https://doi.org/10.1007/s11469-017-9768-5>.
- Morsünbül, Ü. (2014). Internet addiction in adolescence period: Its relations with identity style and ruminative exploration. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 15(1), 77–83. <https://doi.org/10.5455/apd.43504>.
- Nayanika Singh, K. C. Barmola (2015). Internet Addiction, Mental Health and Academic Performance of School Students/Adolescents, *The International Journal of Indian Psychology*, Volume 2, pp. 98-108.
- Petry NM, Rehbein F, Ko CH, O'Brien CP: Internet Gaming Disorder in the DSM-5. *Curr Psychiatry Rep* 2015; 17: 72.
- Seki, T. Hamazaki, K. Natori, T. Inadera, H. (2019). Relationship between internet addiction and depression among Japanese university students. *Journal of Affective Disorders*, Volume 256, Pages 668-672,
- Servidio, R. Bartolo, M. G. Palermi, A. Costabile, A. (2021). Fear of COVID-19, depression, anxiety, and their association with Internet addiction disorder in a sample of Italian students, *Journal of Affective Disorders Reports*, Volume 4, 2021, 100097, ISSN 2666-9153, <https://doi.org/10.1016/j.jadr.2021.100097>.
- Shyrley Díaz Cárdenas, Katherine Arrieta Vergara, Miguel Simancas-Pallares Adicción a internet y rendimiento académico de estudiantes de Odontología *Revista Colombiana de Psiquiatría*, Volume 48, Issue 4, October–December 2019, Pages 198-207
- Sinatra, M., de Palo, V., Contini, P., & Volpicella, V. (2016). Identity styles and internet-related addictive behaviors in adolescents. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 15, 1161–1165.
- Tao Z: The relationship between Internet addiction and bulimia in a sample of Chinese college students: depression as partial mediator between Internet addiction and bulimia. *Eat Weight Disord* 2013; 18: 233-43.
- Tripathi A: Impact of Internet Addiction on Mental Health: An Integrative Therapy Is Needed. *Integr Med Int* 2017; 4: 215-222. doi: 10.1159/000491997

- Whang LS, Lee S, Chang G. (2003). *Internet over-users' psychological profiles: a behavior sampling analysis on Internet addiction*, *Cyberpsychol Behav* 2003;6:143-50.
- Wu XS, Zhang ZH, Zhao F, et al.: *Prevalence of Internet addiction and its association with social support and other related factors among adolescents in China*. *J Adadoles* 2016; 52: 103-11.
- Yeh YC, Ko HC, Wu JY, Cheng CP: *Gender differences in relationships of actual and virtual social support to Internet addiction mediated through depressive symptoms among college students in Taiwan*. *Cyberpsychology Behav* 2008; 11: 485-7.
- Yen JY, Yen CF, Wu HY, Huang CJ, Ko CH: *Hostility in the real world and online: the effect of internet addiction, depression, and online activity*. *Cyberpsychology* 2011; 14: 649-55.
- Young KS, Rogers RC (1998). *The relationship between Depression and Internet Addiction*. *Cyber Psychol. Behav.* 1:25-28.
- Zenebe, Y., Kunno, K., Mekonnen, M. et al. *Prevalence and associated factors of internet addiction among undergraduate university students in Ethiopia: a community university-based cross-sectional study*. *BMC Psychol* 9, 4 (2021). <https://doi.org/10.1186/s40359-020-00508-z>
- Zhang Y., Qin X. & Ren P., (2018). *Adolescents' academic engagement mediates the association between Internet addiction and academic achievement: The moderating effect of classroom achievement norm*, *Computers in Human Behavior*, doi: 10.1016/j.chb.2018.08.018.